

Litgrid

buve 16 kl.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA

2017-06-30 Nr. G-7659

A. Juozapavičiaus g. 13
LT-09311, Vilnius
T +370 5 278 2777
F +370 5 272 3986
info@litgrid.eu

www.litgrid.eu

Įmonės kodas
302564383
PVM mokėtojo kodas
LT100005748413

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai
info@enmin.lt

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai
zum@zum.lt

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai
LRVkanceliarija@lr.lt

2017-06-30 Nr. SD-3133

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2004 M. GRUODŽIO 2 D. NUTARIMO NR. 1541 „DĖL VIENKARTINĖS AR PERIODINĖS KOMPENSACIJOS, MOKAMOS UŽ NAUDOJIMĄSI ADMINISTRACINIŲ AKTŲ NUSTATYTU ŽEMĖS SERVITUTU, TARNAUJANČIOJO DAIKTO SAVININKUI AR VALSTYBINĖS ŽEMĖS PATIKĖTINIUI APSKAIČIAVIMO METODIKOS PATVIRTINIMO“ PAKĖITIMO“ PROJEKTO

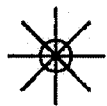
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija 2017 m. gegužės 25 d. pateikė Lietuvos Respublikos Vyriausybei Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 2 d. nutarimo Nr. 1541 „Dėl Vienkartinės ar periodinės kompensacijos, mokamos už naudojimąsi administraciniu aktu nustatytu žemės servitutu, tarnaujančiojo daikto savininkui ar valstybinės žemės patikėtiniui apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo projektą (toliau - Nutarimo projektas). Nutarimo projektas buvo svarstytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. birželio 26 d. posėdyje ir nutarta, jį atnaujinus, teikti į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. liepos 5 d. posėdį.

Šiuo metu viešai paskelbtame Nutarimo projekto 2 punkte įrašyta, kad pagal iki šio nutarimo įsigaliojimo galiojusias nuostatas apskaičiuota, tačiau dar nepradėta išmokėti vienkartinė ar periodinė kompensacija, tarnaujančiojo daikto savininko ar valstybinės žemės patikėtinio prašymu, gali būti perskaičiuojama. Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento 2017 m. gegužės 31 d. išvadą Nr. NV-1354 siūlytina atsisakyti nuostatos „tačiau nepradėti išmokėti“ ir brauktini žodžiai „gali būti“. LITGRID AB (toliau - Bendrovė) manymu, jeigu bus atsižvelgta į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento išvadą ir bus atsisakoma nuostatos „tačiau nepradėti išmokėti“ ir išbraukti žodžiai „gali būti“, tai Nutarimo 2 punkte bus įtvirtinta, kad visos vienkartinės ar periodinės kompensacijos bus perskaičiuojamos, kas neužtikrina tarnaujančiojo ir viešpataujančiojo daikto savininkų lygiateisiškumo ir leidžia visų administraciniais aktais nustatytų servitutų atlyginimo (kompensacijų sumų) klausimą spręsti iš naujo, kas savaime pareikalaus papildomų Bendrovės biudžeto lėšų.

Pabrėžtina, kad Bendrovė negalėjo pateikti šios pastabos pirminio derinimo metu, nes Nutarimo projektas Bendrovei teiktas derinti nebuvo ir nuostata iš esmės tapo nauja derinimo etapuose.

Visų pirma, pažymėtina, kad administraciniu aktu žemės servitutai yra nustatomi žemės sklypams nesant sklypo savininko sutikimo. Todėl visada yra grėsmė, kad sklypo savininkas teisės aktų nustatyta tvarka skųs administracinį aktą arba apskaičiuotą mokėtiną kompensacijos dydį. Priėmus Nutarimo projektą ir sklypo savininko prašymu perskaičiavus kompensacijos dydį pagal Nutarimo projektu tvirtinamą Metodiką, galimai vėl bus kvestionuojamas klausimas dėl kompensacijos dydžio apskaičiavimo teisėtumo ir pagrįstumo. Vėl atsiras galimybė apskaičiuotą kompensacijos dydį skusti teisės aktų nustatyta tvarka, taigi galimai padidės naujų teisminių ginčų skaičius.

Antra, padidės Bendrovės sąnaudos. Bendrovė iki šios dienos įgyvendino 4 investicinius projektus, kurių metu apie 330 valstybinės/privačios žemės sklypams administraciniais aktais buvo nustatyti žemės

Litgrid

servitutai, suteikę Bendrovei teisę tiesti perdavimo linijas kitų asmenų valdomuose žemės sklypuose. Šių statinių statybos yra užbaigtos, statiniai įregistruoti nekilnojamojo turto registre, investiciniai projektai uždaryti (lėšos uždarytos), tačiau dalis apskaičiuotų kompensacijų nėra išmokėtos (nėra aišku, kodėl asmenys nepasiėmė jiems apskaičiuotų kompensacijų). Šiuo metu yra įgyvendinami 3 investiciniai projektai, kurių metu apie 300 sklypams administraciniais aktais buvo nustatyti žemės servitutai suteikę Bendrovei teisę tiesti perdavimo linijas kitų asmenų valdomuose žemės sklypuose (bendras sklypų skaičius, kuriuose Bendrovės naudai yra nustatyti servitutai yra apie 630). Kompensacijų perskaičiavimas ir naujų sumų išmokėjimas pareikalautų papildomų Bendrovės biudžeto lėšų ir didintų Bendrovės sąnaudas. Atitinkamai šios sąnaudos būtų įtraukiamos į elektros energijos tarifą, kas galimai lemtų vartotojams teikiamos elektros energijos kainos kylimą.

Pažymėtina ir tai, kad taip pat nėra aišku, kas turėtų perskaičiuoti kompensacijos dydį bei kam minėti prašymai turėtų būti teikiami. Nutarimu projektu tvirtintos Metodikos 3 punkte įtvirtinta, kad bendrą vienkartinės ar periodinės kompensacijos sumą, vadovaujantis šia Metodika, apskaičiuoja teritorijų planavimo dokumento ar žemės valdos projekto, kuriame projektuojamas žemės servututas, rengėjas. Nėra aišku, kaip elgtis tuo atveju, kai sutartys su teritorijų planavimo dokumentų rengėjais jau yra pasibaigusios. Taip pat nenustačius kam ir kokia tvarka turi būti pateikiami prašymai dėl jau apskaičiuotos kompensacijos dydžio perskaičiavimo pagal naują Metodiką, patenkame į teisinio neapibrėžtumo situaciją, reikalaujančią papildomų paaiškinimų ar net atskiros teisės akto priėmimo.

Taip pat labai svarbu pabrėžti, kad Nutarimo projekte aiškiai nenurodžius, kokiais atvejais galima arba negalima prašyti perskaičiuoti iki Nutarimo įsigaliojimo paskaičiuotų kompensacijų dydį, galime susidurti su situacija, kad asmenys gali kreiptis dėl kompensacijos dydžio perskaičiavimo pagal naująją Metodiką, nors kompensacijos dydžio apskaičiavimo teisėtumas ir pagrįstumas jau yra nustatytas įsiteisėjusiu teismo sprendimu, kuriame yra pasisakyta, kad kompensacija yra apskaičiuota teisingai pagal dabar galiojančią Metodiką, o dėl mums nežinomų priežasčių, asmenys dėl kompensacijų išmokėjimo į Bendrovę nesikreipia. Tokiu būdu būtų pažeisti teisės principai. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 18 straipsnyje numatyta, kad įsiteisėję teismo sprendimas, nutartis, įsakymas ar nutarimas yra privalomi valstybės ar savivaldybių institucijoms, tarnautojams ar pareigūnams, fiziniams bei juridiniams asmenims ir turi būti vykdomi visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. Įsiteisėjęs teismo sprendimas įgyja res judicata galią, tai reiškia, jog šalių ginčas yra galutinai išspręstas, o teismo sprendimas šalims turi įstatymo galią, be kita ko, įsiteisėjusiu teismo sprendimu nustatytų faktų ir teisinių santykių šalys, kiti dalyvaujantys byloje asmenys ir jų teisių perėmėjai nebegali ginčyti kitose bylose.

Kyla grėsmė, kad priėmus Nutarimo projektą žemės savininkai nebus suinteresuoti atsiimti iš kredito įstaigų depozituotas kompensacijų sumas, o grąžinus jas Bendrovei kreipsis dėl jų perskaičiavimo (galbūt tikintis, kad padidės). Paaiškiname, kad, kai servitutai yra nustatomi administraciniais aktais, Bendrovė nežino žemės sklypų savininkų atsiskaitomųjų sąskaitų numerių, į kurias būtų galima pervesti jiems priklausančias kompensacijos sumas. Civilinio kodekso 6.56 straipsnyje numatyta, kad skolininkas turi teisę įvykdyti piniginę prievolę sumokėdamas skolą į notaro, banko ar kitos kredito įstaigos depozitinę sąskaitą esant minėtame straipsnyje nurodytoms sąlygoms. Prievolei įvykdyti reikiamos sumos sumokėjimas į depozitinę sąskaitą laikomas tinkamu prievolės įvykdymu. Notaras, bankas ar kita kredito įstaiga, į kurios depozitinę sąskaitą sumokėti pinigai, per protingą terminą turi apie tai pranešti kreditoriui. Todėl viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka Bendrovė sudaro sutartis dėl depozitinės sąskaitos paslaugų ir perveda neišmokėtas kompensacijos sumas į depozitinę sąskaitą. Pavedus į depozitinę sąskaitą kompensacijoms skirtas sumas, laikoma, kad Bendrovė įvykdė savo prievolę atsiskaityti su žemės sklypų savininkais. Bankas ar kita kredito įstaiga gavusi pavedimą informuoja žemės sklypų savininkus apie jiems administraciniais aktais nustatytą ir priklausančių kompensacijų išmokėjimo dydžius, išmokėjimo tvarką bei kompensacijų išmokėjimui privalomus pateikti dokumentus. Deja, ne visi žemės savininkai kreipiasi į banką dėl kompensacijos sumos pervedimo į jiems priklausančias sąskaitas. Pasibaigus sutarčiai neišmokėta

Litgrid

kompensacijos suma yra grąžinama Bendrovei. Pagal minėtą Civilinio kodekso 6.56 str. 7 dalį, jeigu skolininkas atsiima iš depozitinės sąskaitos įmoką, laikoma, kad jis neįvykdė prievolės.

Atsižvelgdami į tai, kad išdėstyta, prašome Nutarimo projekto 2 punkto atsisakyti ir vadovautis svarbiu teisei principu - *lex retro non agit* (įstatymas negalioja atgal). Bendrovės manymu, Nutarimo projekto 2 punkto atsisakymas nepažeistų asmenų teisių pusiausvyros (šiuo atveju tarnaujančio ir viešpataujančio daikto savininkų teisių) ir nepagrįstai nepagerintų vienos šalies padėties, o kitos nepablogintų.

Jeigu teisės akto leidėjo manymu, tokios galimybės nėra, tai prašome:

1) aiškiai išdėstyti sąlygas (išlygas), kurioms esant arba kurioms nesant, žemės savininkai galėtų teikti prašymus perskaičiuoti kompensacijos dydį, arba

2) esant dabartinei viešai skelbiama Nutarimo projekto redakcijai, įtvirtinti terminą, per kurį asmeniui neatsiėmus apskaičiuotos kompensacijos, jis nebegerai kreiptis dėl kompensacijos dydžio perskaičiavimo.

Generalinis direktorius

Daivis Virbickas